

izvršili trije laški delavci, ker so ob enem tudi izgibile tri delavske knjige dotičnih delavcev, še bolj pa, ker so vsi trije omenjeni isti dan iz Ptujja odišli.

**C. kr. okrajni sodnji izročili** so Jurija W i g e r a in Leopolda P e t e k a iz mestnega in Drstelskega vrha, ker sta v preteklem letu neko potujočo družino (moža in ženo), katera je prenočevala na škednju posestnika Potočnika ob polnoči z nožem hotela napasti. Ob enem sta hotela tudi ženo posiliti. Napadena sta začela kričati, na kar sta omenjena zločinca zbežala. Ker pa jih niso poznali, se je še le sedaj posrečilo njiju dobiti in zapreti. — Dalje so zaprli znanega nevarnega tata Jožefa G o m z a iz Grajenskega vrha, ker je Jakobu Kolariču iz istega kraja žugal z ubojem. — Lorenc F e l n o g a, viničar v Janževem vrhu je svojo ženo nečloveško pretepel, in ji žugal, da jo ubije. Tudi njega so ptujski sodnji izročili. •

## Dopisi.

**Črešnice pri Konjicah.** Ogrizek pa šola. Blagovolite gospod urednik, k zadnjemu dopisu v 5. številki sledeče v pojasnenje dostaviti: Ko je prečastiti gospod dekan in kanonik dr. L. G. koncem mesca avgusta 1902 tukaj skušnjo iz krščanskega nauka imel, me je obiskovaje prijazno vprašal, kaj zahtevam, da od vsega prepira z župnikom Ogrizekom opustim i. t. d. Tedaj odgovorim: Ako g. župnik vse obrekovanje čez me na prižnici, pri sejah krajnega šolskega sveta, v spovednici in sploh pri vseh prilikah „ravno tam prekliče“; to pa tem bolj, ker on vkljub svojemu preklicu pri sodnji „znovega“ pisano in rečeno vse naprej trdi in širi! — najbujše pa še od tistih „štirih silovitih prič“!! od katerih dosedaj ni nobene imenoval! ki bi vse njegove najostudnejše izraze čez me „potrjevale“! da mi resnično ljudje taka imena od vseh strani dajejo, katere pa me je groza ponavljati i. t. d. „nazaj vzame in vsemu temu konec napravi“!! — To pa zopet tembolj, ker že Ogrizeka predobro poznam, temveč sem mu pri sodnji prizanesel, tem nevarnejši je pozneje postal!! Vse drugo zadoščenje mu pregledam in prizanesem. — Nato reče veleučeni gospod dekan in doktor: „To pa Ogrizek ne bo hotel storiti!“ Potemtakem bi se bil moral jaz „brezpogojno na milost in nemilost“ udati, ničesar zahtevati, vse krivice voljno pretrpeti, se nobenih časnikov v pomoč posluževati! četudi nimam prižnice i. t. d. na razpolago, in tako Ogrizeku še večji „pogum“ napraviti, kakor si ga je pozneje resnično dovolil! kajti pouk i. t. d., katerega Ogrizek od svoje višje strani dobi, bere samo on in nihče drugi, zato vse obrne! ter se strese po pogovoru kot — — le edini časnik, ga nekoliko ukroti. In pri tem je pogovor ostal. Dasitudi pa župnik ni ene besede preklical, sem jaz vendar na iskreno željo dekanovo vse v miru pustil in se nikjer več zagovarjal! Nasprotno pa Ogrizek, ki je svojemu predpostavljenu gospodu na hudo zagrojenje „sveto obljubil“, ako se mu za zdaj še prizanesem, hoče zanaprej mirovati!! i. t. d., je čez dva tedna, dne 14. septembra 1902, že tako na prižnici

začel čez me udrihati ter moje opravičenje! tožbe imenovati, kakor sem že zadnjič omenil, da je moja gospa od same jeze! in sramote! iz cerkve zbežala! da so ljudje kar strmé gledali. Potem pa si še Ogrizek predrzne tirjati: jaz in moja gospa morava v cerkev priti in med otroci ravno pod prižnico stati in vse to „obračanje“ poslušati. Pa tudi na to obrekovanje sem podpisani na dekanovo gorko željo še zmirom potrpel! — Na to pa se Ogrizek ojači ter začne v treh časnikih „Slovenu“, „Gospodarju“ in „Naš Domu“ po meni klestiti. A kako hudo se je spekel in osramotil! Skraja sem bil iz teh časnikov zbiral, a konečno moram vendar v tem oziru taktnost priznati (morebiti je bil poziv od zgoraj), da je „Slov. Gospodar“ Ogrizeku dne 25. septembra, „Naš Dom“ pa 25. oktobra dobesedno takole odgovoril: „Črešnice. O tej stvari nič! — Sicer pa bi nas Vaš dopis spravil v ‚kajho‘, po kateri prav nimamo nobenega hrepenenja.“ Iz tega sledi, koliko termoglavega in nerodnega je moral Ogrizek načekati. Ker se tedaj na ta način ni mogel jeze znebiti, je še stem poskusil, da je meseca novembra in decembra že zopet šolske ure „štrajkal“, to je, jih izpuščal, na prižnici pa vsako nedeljo ponavljal: „Dokler se razmere ne spremenijo“, to se reče, dokler mene Ogrizekove tožbe od tukaj ne izpodijo, „ne morem iti v šolo“!! A Ogrizek je ravno tako, kakor po leti še pred Božičem na povelje od zgoraj! — zopet rad prišel v šolo, dasitudi sem jaz še vedno bil tukaj. Zraven tega je pošiljal eno pritožbo za drugo na Gradec, kar mu je krajni šolski svet vedno moral podpisati, ter stem le njegovo svojevoljo gojiti, mene s podpisi pa tožiti! A vse to ni nič pomagalo. Ogrizek začne obupavati!! Pa prezviti Mihamuka, še eno si domisli, ter poskusi svojo srečo dne 21. januarja pri izpraševanju krščanskega nauka, kakor že znano. Tukaj pa si naj očetje dobro zapomnijo, da oni niso nikakor sposobni, čez učitelja soditi, kajti če bi on postavilo celo preziraje, šolske zamude ne izkazoval, ter bi otroci samo doma pasli in delali, potem bi učitelja hvalili, častili ter ga med zvezde kovali! če tudi bi otroci ničesar ne znali, kakor tudi njih štariši ne, za kar se ja nihče ne zmeni! Ko hitro pa starši po dolgem opominovanju vsaj enkrat 2 kroni kazni dobijo, in naj bi njih otroci še toliko se naučili, vedli in znali, vsaj o tem nihče ne ve in se prepričati ne more, a gorje pa potem učitelju! Le ena prilika, le en vodja ali aranžer. Ogrizek se naj prikaže in vsi vdarijo po izobražitelju njih mladine!! — G. Ogrizek pa si naj zapomni: „To je znak njegove krščanske ljubezni, ki je nevedno ljudstvo zavozil ter toliko zla učinil“!! — Dočim je Ogrizek vnovič pogorel, je po drugi strani istim starišem mnogo škodoval, katerih otroke. pri 20, sem podpisani le iz dobre, proste volje učil, ki so v druge „sosodne, večrazredne šole všolani“! — pa so zaradi „poldnevnega“ pouka raji semkaj hodili in nekoliko bliže imeli, a bili so potem odpravljani ter v svoje šole pozvani, ker so se njih stariši dali zapeljati k izreku: nehvaležnost je plačilo sveta. Nekteri pa so vse tožbe čez me „prekli-

čali! ter so njih otroci zopet tukaj ostali. Konečno, ko sem šel 21. februvarja t. l. z dvema učencema k lokalnemu ali občnemu vodnjaku po vodo, ki leži sicer na farovski zemlji, a je vsled pogovora vsem dovoljen, ter si ogledujemo, kako je župnik vodnjak z „deskami in žebli pribil“! da bi ja nihče vode ne — vkral!! — tudi ne tisti, ki so vodnjak na svoje lastne stroške stavili i. t. d. Zdajci prileti Ogrizek, kakor razdražen sršen, ter kriči nad nami: „Marš domu“!! A jaz mu zavrnem: „Te besede Vam prepovem, tako se reče psu, ne pa ljudem“!! Na to me je petkrat z vso močjo proč potisnil, a jaz sem se držal svetega pisma: „Če me vdariš na eno stran, poddržim ti še drugo.“ — In tako smo odišli žejni brez vode. Ta drugi poprej vsem dovoljeni vodnjak pa je od tistega časa zabit in obstražen, da ja nihče iz njega „starine“! odnesti ne more. To je očiten dokaz, da tudi Ogrizek te čudne vode „ne potrebuje“, kakor le za časa perila, ker mu voda iz njegovega prvega vodnjaka celo v kuhinjo teče. Ko so pred 30 leti sosedje na dovoljenje tedajnega župnika Čerkuš na farovski zemlji ta drugi vodnjak zase stavili, niso odločno zahtevali „kontrakta“, ker so se na — duhovsko besedo zanesli! — o pa hudo, hudo so se varali in ožgali!! A kesanje je sedaj prepozno, Ogrizek se ne usmili nikogar in pusti vodo raji „zabito smrdeti“!! nego jo ljudem privoščiti! Kristus je rekel: Za vsako kupico vode, ki jo podeliš žejnemu siromaku, boš imel plačilo v nebesih. A kaki vzgled nam daje „duhovnik Ogrizek“!! Lahko, da se bo enkrat njegovo truplo v vodi kopalo, no takrat bi je pač zadosta imel! Bog mu požegnaj!

Janez Adamič, šolovodja.

**Iz Ruš:** (V zornikatehetinpedagog!) Naš gospod kaplan ima to slabo lastnost, da je včasih v šoli jako razburjen, ter v takih slučajih nad šolsko mladino kar grmi. Med tem gromenjem pa tudi treska. Tako je bilo pred par tedni, ko je v 3. razredu naše šole divjal kakor besen ter kričal: „vi v tretjem razredu ste sami hudiči!“ (Lastne njegove besede!) Učenca Kosmač-a je z besedami „ti ferdana kosmata duša“ vrgel daleč čez več klopi in kaj lahko bi se dotični fantič telesno prav nevarno poškodoval, pa le sreča je, da se mu ni kaj bolj znatnega pripetilo. Mi vprašamo, ali se spodobi duhovniku nasproti šolski mladini s takimi kletvami izražati, ja, celo dušo nedolžnega otroka prekleti. Kje se je učil dotični gosp. kaplan vzgojeslovja? Sploh naj bode tukaj rečeno, da imamo Rušanci to smolo, da dobimo večinoma take ljudi za kaplane, ki se ne znajo prav po svojem stanu ravnati in imajo to ali ono neodpustljivo napako, nekateri pa jih še celo več. Resnično je sicer, da sedajni gosp. kaplan ni najslabši od teh, kar smo si jih zadnja leta skusili, vendar bi zamogel biti boljši, kakor je. Reči, kakoršne so se godile pred 2 letoma in še poprej na Smolniku, se najbrže ne bodo več ponavljale, in ako bi se, bomo to nemudoma priobčili na ta ali drugi način. Veliko je tudi na gosp. fajmoštru ležeče —

on je siromaček tako dobro v svojem postopanju proti kaplanom kakor drugod. Hm, hm!

**Iz moje popotne torbice ali kdo je kriv, da vera peša.** Prvo postno nedeljo sam prišel po opravih v neko dobro mi znano vas pesniške doline. Kot kristjan sem se podal tudi v cerkev, da bi izpolnil svoje dolžnosti do Boga. Bila je ravno pridiga. Pa kako sem se začudil, ko sem slišal namesto besede božje, klerikalen govor proti naprednim časopisom in proti tistim, ki med ljudstvom razširjajo poštene spise. Od navdušenja do klerikalnih pijavk je bil g. župnik rudeč kakor kuhan rak, in z glasnimi besedami je javkal, da razširja „gospoda“, časopise in knjige, ki jemljejo ljudstvu zadnjo trohico vere iz src. Menil je tudi tebe, dragi „Štajerc“. Pa če bi bil g. pridigar gledal v obraze razsodnih ljudi in ne samo proti zadnjem delu cerkve, bi bil spoznal, kako se smehljajo njegovim besedam, ker vejo, da se v našem cesarstvu ne smejo izdajati knjige in časniki, ki so proti veri in da je v ti fari postalo ljudstvo že tedaj „bogaboječ“, ko še ni nobeden kmet bral naprednih listov. Sploh pa je daleč na okrog znano, kaj je tamonjše prebivalce spravilo ob vero. Tudi g. župnik ve prav dobro, da so iztrgali iz src njegovih faranov vero nek mlad zaljubljen fajmošter, njegova ljubica in še neka druga farovška prijateljica. Ali g. župnik morabititi tudi to ne zatira vere, če kakšen kaplanček na prižnici ponuja klofute in zausnice ljudem, ki pozdravljajo z besedami „Dober dan!“ Se ne spominjate več na pridigo vašega pomagača? Boljše bi bilo, da bi ta gospod namesto hujskanja ljudij, mladini v šoli katekizem tako razlagal, da ne bi imel samo jezik opravka, ampak da bi se tudi srce blažilo. Prepričan sem, da bi potem vera ne pešala. Ali ni res g. urednik? Govoril sem z več farani čez to in reči moram, da se takšna farovška muzika nikomur ne dopade. Zato ne bo nič čudnega, če bodejo nekega dne tudi ljudje zagodli zelo močen „tuš“.

Resnicoljub.

**Iz Kotel na Koroškem.** Ljubi „Štajerc“ naznanim ti, da smo z velikim veseljem sprejeli popravek. Saj je neovržena resnica, da vsak, kateri se kaj pregreši rad popravi, ako mu je le mogoče. Pa kaj mu pomaga, ker je po smrti grivinga prepozna. — Mi kmetje, že vemo, kaj je res in kaj je laž! Seveda zdaj bo rad sedel v spovednici, ker je že vreme topnejše. Mi kmetje pa ne moremo po sencah sedeti, ako hočemo kaj imeti. Tudi mi smo po zimi sedeli pri peči, sedaj pa moramo voličke napreči in po njivah trdo brazdo vleči. Župniku tega ni treba, on sedi in smodke (cigare) kadi. — Prosim, da pride to na dan, drugače bo nas fermane sram! — Z Bogom! Sprejmi srčni pozdrav ljubi „Štajerc“ od tvojih kotelskih kmetov. (Opomba uredništva: To le dopis, podpisan od poštenjakov. „Mi kmetje že vemo, kaj je res in kaj laž!“ Tako se piše iz Kotel na Koroškem! Gospod župnik, kdo je lagal? „Štajerc“, kmetje, ali pa župnik?)

**Iz Moravec.** O jej! O jej! Kako te je nemilo dirnelo, tebe lažljivi dopisnik lažljivega „Sloveuskega

Gospodarja“ v predzadnji številki, ko sem te malo počohal. No sedaj te bodem spet enomalo, čeravno na take čenče ni vredno odgovarjati, ker to ni nikak dopis in sploh taka bedarija spada v kak neslan humorističen list kot podlistek in sicer pa vendar vsi spadate v zavod za umobolne v Feldhof. Pa za zdaj še malo počakajte, ker so zelo slabe ceste, posebno po Moravcih. Vidva se nista čisto nič nikomur prikupila s tem, da udrihata po uglednih možakih naše fare, kateri niti niso naročniki „Štajerca“ in se sploh nič ne brigajo za bedarije takih neumnežev še mokrih za ušesi in njih pomočnikov kateri tudi niso dosti vredni, čeravno so sedaj najboljši dopisniki „Laži Gospodarja“ in pa „Laž Doma“. Strašno ste pametni ker držite tistega za naprednega kmeta, kateri je ud vseh znanih denarnih zavodov — hvala lepa za tak napredek! Kar se pa tiče sadje- vino- in živinoreje, ter zboljšanja travnikov so nekateri drugi tukajšnji posestniki, ravno toliko, ako ne več, kakor Lovro Slina, kateri za občni napredek poljedelstva dosedaj še tudi ni storil nič družega, kakor da bere s klerikalnim maslom umazano „Domovino“. Malonedeljski kmetje ne moremo graških časopisov brati, ker so za nas predragi, kakor vi, kateri se za narodne velikaše računite, sicer pa ste pritlikovci, kateri ne znate družega, kakor celo faro obrekovati. Meni se predbaciva, da blatim vero, duhovščino in misjon, kar je spet ostudna laž, ker vere in tudi duhovščine nimam vzroka blatiti, misijona pa spet nisem mogel, ker ga nisem jaz in nihče iz moje hiše videl ni ali pa kakor so mi drugi povedali, res ni bil dosti vreden in istodobni dopis v „Štajercu“ sicer ni bil od mene pisan, a bil je popolnoma opravičen in resničen. Dalje prihodnjič, ako še katerega kaj srbi. Sr . . i.

**Od Male Nedelje.** Dragi „Štajerc“! Smiliš se mi, ker se hudo za tebe pripravlja. Kmalu pride najhujše gorje čez tebe! Tam nekje v Moravskem vrhu, kjer je blizu naseljen nekši kranjski rešetar, zdaj veletržec, se je porodil pred nekim časom hud gospod, kateri bode tebe dragi „Štajerc“, ko bode enkrat strog sodnik, na smrt obsodil. Če je mogoče kaj hujšega misliti! No seveda to bode le še tedaj, sedaj še ni treba imeti zaraditega neizmerne straha, ker prihodnji gospod sodnik še sedaj na juridični fakulteti v gostilni g. R. študira, kateri frakelj je boljši, tedaj pač hoče nekaj od medicine tudi vedeti. Ker se pa človek enega posla lahko naveliča, ljubi tudi spremembo in gre v Ptuj k tistemu imenitnemu dohtarju Brumenu, kateri je že kmetom v ptujskem okraju predobro znan, se učiti, kako treba kmetom pomagati. Škoda za očeta, kateri je sicer pošten rokodelc, da daje svoj težko prislužen denar za take namene svojega sina. Dosti bolje bi bilo, da bi ga nekdam dal kovačije učiti, ker to bi manje stalo in sedaj bi imel pri sosedu zraven dober zaslužek. Da po mesu rad hlasta, katerega kovač plača s svojimi trdo zasluženimi krajcarji je pokazal lani na dan Vseh Svetnikov v g. R. pri Mali Nedelji. Ta gospod jurist če zasluži sploh to ime že sedaj, je posebno hud na „Štajerca“ in seveda tudi na kmete, kateri ga berejo,

pa vendar ga sam rad tudi bere, ker mu ga mora Jureš vsako nedeljo, kadar izide prinesti. Zaradi tega ga je menda tudi pri dopisih v „Gospodarja“ in „Laž Dom“ izpustil. Pa vendar se tega gospodeka vroča želja izražena v „Laž Domu“ še po mislih tukajšnjih kmetov dolgo ne bode uresničila, da bi v našo faro „Štajerc“ ne zahajal, ker redka je hiša, kjer bi ne bili na „Štajerca“ naročeni, ker so ljudje spoznali, kako izvrsten list je to in še zelo po ceni. In to je tudi prav in dosti bolje kakor to, ko omejnjeni gospodek študira, kako bi se dalo najhitreje na tisti klin one nebeške lestvice splezati na katerem že sedi en gospod v Ljutomeru z enakim krstnim imenom, kateri rad cigarete kadi za kmetski denar. Samo to pač povem, ti Karlek, bit bodeš še pred s pasjim bičem, ko bodeš enkrat v praksi kmetskega zatiranja, kakor oni veliki mož v Ljutomeru.

## Razne stvari.

**Kmetje, sodite sami!** „Fihpos“ piše: „Štajerc“ pripoveduje tudi, kako so morali kmetje nekdam škofom, plemenitnikom, grofom in baronom hoditi v roboto delat. Res je to, res je tudi, da je marsikje gospodska ž njimi takrat zelo, zelo trdo ravnala, a v obče se je takrat kmetom boljše godilo ko dandanes.“ — „Fihpos“ si toraj želi tiste „blažene“ čase nazaj, „Fihpos“ hoče za kmete zopet roboto nazaj! Kmetje, sodite sami! Roboto so povzročili samo klerikalci in sedaj piše tudi klerikalno mariborsko glasilo, „da se je takrat kmetom boljše godilo ko dandanes“. Res je, da se kmetu dandanes nikak predobro ne godi, res je, da ima več plačil, kak je treba, a res je tudi, da so sedajne kmečke rane mere veliko boljše, kakor so bile poprej! Zakaj pa se je trudilo tisoče in tisoče možov, da so odpravili roboto, v katerej je takorekoč bil kmet malone suženj grofov in bogatih kloštrov? Toraj pa klerikalci gledite, da bode te spravili zopet roboto nazaj — potem se bode kmetom — „boljše godilo“!

**Deželni zbor štajerski** bode zberoval v Gradcu od 16. do 18. aprila t. l., toraj tri dni. Radovedni smo, kako bodejo delovali sedanji poslanci.

**Papež in Vencelska posojilnica v Pragi.** Pred nekaj dnevi prišel je neki odbornik posojilnice sv. Vencelna v pragi na Dunaj k papeževemu zastopniku Talianu pomoči za pogorelo posojilnico sv. Vencelna prosit. Proseči odbornik dobil je na svojo prošnjo odgovor, da niti papež, niti njegov dunajski zastopnik ne more pomagati. Sv. oče je o stališču posojilnice sv. Vencelna dobro poduččen, a pomagati ni more, ker sam živi od podpor. Moralna podpora se bode tej posojilnici že dodelila. S tem odgovorom se je po sreči odbornik zopet vrnil v Prago. Iz tega vzroka tudi cesarja pomoči ne grejo prositi, kar so bili namenjeni. — Papež nima pravega veselja posojilnici sv. Vencelna pomagati.

**Steklega psa pojedli.** Iz Prage se poroča. V neki tamošnji občini klatil se je pred nekaj dnevi